

De memoires die niemand wil lezen

Drie weken na haar geboorte werd ze met haar moeder naar een Japans interneringskamp afgevoerd. Ze kreeg er dysenterie en stierf bijna de honger dood. Tot haar twaalfde heeft ze niet kunnen huilen... **XAVIERA HOLLANDER** is er nooit meer van losgekomen. Zeventig jaar na dato wordt de voormalige hoerenmadam en schrijfster van 'De Happy Hooker' nog altijd achtervolgd door het afschuwelijke verleden. 'Ik kan niet eens Japans eten.'

Door BARBARA PLUGGE
Foto's HOLLANDSE HOOGTE

De nachtmerries blijven je achtervolgen. Ik heb nog altijd wrede dromen, ik ben een *tortured soul*. Dat begrijpt helemaal niemand. Vijf keer heb ik geprobeerd zelfmoord te plegen. Ik was vijftien toen mijn moeder me met mijn hoofd in de gasoven vond.'

Zeventig jaar na dato voelt **XAVIERA HOLLANDER** (73) nóg de pijn van haar eerste kinderjaren in het jappenkamp op Java. Pas drie weken oud was **XAVIERA DE VRIES**, haar werkelijke naam, toen ze met haar moeder de hel werd binnengebracht. Twee jaar van ontberingen en wreedheden volgden. Toen het Rode Kruis hen bevrijdde, waren moeder en dochter wrakken.

Xaviera Hollander (73): 'Ik kreeg het ete

Na zeventig jaar nog altijd niet los van het jappenkamp

De gruwelijkheden hebben zich in haar verankerd. Vera heeft het trauma van zich af willen schrijven in *Kind af*, maar het boek verkocht slecht. Er was voor deze memoires aanzienlijk minder belangstelling dan voor de vrijmoedige avonturen die haar alter ego Xaviera Hollander beleefde in *De Happy Hooker*. Met het ouder worden lijkt het verleden haar steeds meer op de huid te gaan zitten. 'Eten bij de Japanner, ik kan het niet,' vertelt ze in haar huis in Amsterdam-Zuid, waar Xaviera en haar man PHILIP sinds twaalf jaar een gezellige bohemien bed & breakfast bestieren: Xaviera's Happy House. 'En van houten hekken en prikkeldraad krijg ik nog steeds kippenvel.' Vera werd in 1943 in Soerabaja geboren en was het enig kind van

een Nederlands-joodse vader en een Frans-Duitse moeder. Vader MICK was psychiater en directeur van een ziekenhuis in Soerabaja, haar moeder GERMAINE een oud-mannequin 'die nog voor MAX HEYMANS liep'. Drie weken na haar geboorte werden Vera en haar moeder opgepakt en naar jappenkamp Tjideng op Java afgevoerd. Haar vader werd gedwongen als kamparts te werken in een vrouwenkamp aan de andere kant van Java. Ze zagen hem pas na de oorlog terug. 'Er was bijna geen eten en geen drinken. Mijn moeder had meteen geen melk meer en menstrueerde ook niet meer, zoals de meeste vrouwen in de kampen. Een Indiëse vrouw heeft mij gezoogd. Haast iedereen kreeg dysenterie, met name de kinderen. Velen stierven. Ik was zelf ook

doodziek en lag de hele dag met hoge koorts op een matje. Toen ik uitgedroogd dreigde te raken, maakte mijn moeder een deal met een Javaanse smokkelaar. Ze had een diamanten ring het kamp binnengesmokkeld, hij kon hem krijgen in ruil voor een zak suiker. De man wachtte haar rond middernacht op achter de bamboe-omheining. Als hij zou fluiten, zou mijn moeder naar buiten komen en de ring naar hem toe gooien. Zo gezegd, zo gedaan, maar mijn moeder miste de zak suiker op een halve meter na. De zak scheurde met veel lawaai open, met gevolg dat alle spotlights aansprongen. SONEI, de wredeste kampbeul die je je

Xaviera bracht tientallen boeken uit.

kunt voorstellen, heeft mijn moeder vervolgens volledig in elkaar getrapt. Daarin had ze nog 'geluk', want wie de regels overtrad, kon ook zomaar in de fik worden gezet.'

Beroertes

'Ze is voor dood tussen de rotte lijken in het lijkenhuis gegooid,' vervolgt Xaviera. 'Ze heeft het overleefd, dankzij een kamp-

Lees verder op de volgende pagina.

n van de apen'

Vervolg Xaviera Hollander

bewaarder die haar gekreun hoorde. Ze werd naar de ziekenboeg gebracht, een maand hoorden we niets van haar. Iedereen dacht dat ze dood was, maar toch bleef ik, huilend, naar haar uitkijken. Ik werd in leven gehouden door mijn nichtje **ANKIE**, die ook in mijn kamp zat. Ze voerde me hetzelfde eten als wat de Jappen aan hun honden en apen gaven: bananen en aardappelschillen. Meer was er niet.'

Een maand later zag ze haar moeder terug.

'Ik herkende haar nauwelijks, zo slecht was ze er aan toe. Er was een groot medicijntekort. Mijn vader moest ze soms stelen om al zijn patiënten te kunnen helpen, hoorde ik later. Hij is een keer betrapt en na vreselijk te zijn gemarteld in de kokende hitte opgehangen. Ze doen dat zo dat je nét met de punt van je teen bij de grond kunt. Hij had zo veel pijn dat het bijna niet te harden was. Hij was de enige die zichzelf na de oorlog in zijn nek kon injecteren met serums tegen de pijn, andere artsen hadden hem waarschijnlijk verlamd geprikt. Maar uiteindelijk hielpen die injecties ook niet meer. De oorlog in Nederlands-Indië heeft hem kapot gemaakt. Toen we in Nederland waren, dankzij het Rode Kruis, kreeg hij in negen jaar tijd zes beroertes. Uiteindelijk is hij als een kasplantje overleden.'

De ellende werkte door.

'Ik was bang voor alles en iedereen. Tot mijn twaalfde heb ik in bed geplast en had ik de gruwelijkste nachtmerries. Ik kon ook niet meer huilen. Uiteindelijk ben ik bij de

psychiater beland, die met hypnotherapie al mijn herinneringen naar boven haalde. Het bedplassen is gestopt, maar ik heb er een ander complex aan overgehouden: de fascinatie voor wrede scènes in films en voor de dood. Elke maand ga ik naar begraafplaats De Nieuwe Ooster, waar ze permanente tentoonstellingen hebben over dit onderwerp. Ik heb vijf keer geprobeerd een eind aan mijn leven te maken. Al vanaf mijn vijftiende had ik die neigingen. Eerst duwde ik mijn hoofd in de gasoven, mijn moeder kon me er net op tijd uit trekken. Ik heb ook geprobeerd uit een rijdende auto te springen en met een scooter tegen een vrachtwagen te knallen. Ik scheurde door alle rode lichten heen, maar op het allerlaatste moment riep een stemmetje in mij: *Gooi het stuur om!* Het was te laat, want ik ben toch tegen die wagen geklapt. Scooter aan diggelen, ikzelf gebroken knieën.'

Spiegels

Met haar moeder had ze een moeizaam contact.

'Sinds het kamp had ze een leeuwinnencomplex. Ze verstikte me zowat met haar overbeschermende gedrag. Toen ik vijftien was hoorde ik nóg: *'Doe een sjaal om!'* *'Eet je wel genoeg?'* *'Doe je wel voorzichtig?'* *Mama, houd op!* Als ik iets fout deed, kon ze gruwelijk kwaad worden. Soms ging het zó ver dat ze me dan ook een tijd niet meer wilde zien. Op haar tachtigste kreeg ze kanker en werden haar borsten geamputeerd. Ze haatte zichzelf en heeft thuis alle spiegels weggehaald. Op haar 85ste was er geen houden meer aan, ze had zó veel pijn en wilde alleen maar dood. Ze smeekte om morfine, maar euthanasie werd in dat katholieke ziekenhuis niet gedaan. De dokter zei: *'Mevrouw De Vries, het is hier geen afleghuis, we laten u uitdrogen.'* En zo is het ook gegaan. Voor ze stierf heb ik met een mandarijntje nog even haar lippen natgemaakt. Ze was zó mooi geweest, maar nu was ze helemaal blauw. Ik wilde haar aanraken, maar dat mocht ik niet. Toen het kaarsje uitging, zag ze er hemels uit, alle plooiën in haar gezicht waren gladgestreken. Ja, ik hield wel heel erg veel van mamantje. Ze was een heldhaftige moeder die haar leven had gewaagd, om mij, als enig kind, *das gute Stück*, zoals ze mij altijd liefdevol noemde, in leven te houden. Ik voel dat ze daarboven nog steeds het beste met mij voor heeft.'